

Lasten ja nuorten varhaisen tuen vahvistaminen mielenterveys- ja päihdepalveluissa

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman
kansallinen verkostopäivä
16.2.2022

Lapsi- ja perhepalveluiden
muutosohjelma

LAPE-muutosohjelman tavoitteet

- Lasten, nuorten ja perheiden varhaisen tuen, hyvinvoinnin ja oppimisen edellytysten vahvistaminen ja eriarvoistumiskehityksen pysäyttäminen
- Palveluiden jalkauttaminen lasten/nuorten arkiympäristöihin
- Olennaista tiedonkulun vahvistaminen sekä yhteistyön toimintamallien rakentaminen eri palvelujen ja toimijoiden kesken
- LAPE-muutosohjelman tavoitteet hyvin synkronissa Tulevaisuuden sote-keskus –ohjelman kanssa.

- *Tärkeä huomioida LAPE-kehittämistyön toimenpiteiden yhteensovittaminen Mielenterveysstrategian ja Päihde- ja riippuvuusstrategian toimeenpanon kanssa*

Lapsi- ja perhepalvelujen alueellisen kehittämisen painopisteet (LAPE) Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelmassa

1. Perhekeskus-toimintamalli sekä lasten ja perheiden arjen varhainen tuki
2. Lasten ja nuorten matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdetyön laadun ja saatavuuden parantaminen
3. Tulevaisuuden sote-keskus –ohjelman täydennyshaun myötä rahoitusta myönnetään myös lastensuojelun kehittämiseen vuosina 2022-2023

Lisäksi lasten ja nuorten näyttöön perustuvien psykososiaalisen tuen menetelmien käyttöönotto osana mt-strategian toimeenpanoa

LAPE-muutosohjelman kokonaisuus 2022-2023

Toimeenpano Tulevaisuuden sote-keskus –ohjelman kontekstissä

1. Perhekeskukset
2. Lasten ja nuorten miepäpalvelut
3. Lastensuojelu

LAPE-rahoituksella

Lastensuojelun monialainen kehittäminen – hankkeet vuoden 2022 loppuun

1. Sähköinen perhekeskus
2. OT-keskusten kehittäminen

Erillisrahoituksilla

**Lasten ja nuorten
varhaisen tuen
vahvistaminen
mielenterveys- ja
päihdepalveluissa**

Miepä-kehittämistyön kolme tasoa

Yhteisö-
vaikuttavuus

- Tavoitteellista yhteistyötä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi toimialasta riippumatta
- Systemiajattelua hyödyntäen

Palvelukoko-
naisuudet
/ketjut,
palvelut

- Opiskeluhuollon kokonaisuuden kehittäminen
- Nepsy-palvelukokonaisuuden kehittäminen
- Nuorten päihdepalveluiden kehittäminen
- Kasvatus- ja perheneuvonnan kehittäminen

Toimintamallit,
menetelmät

- Näyttöön perustuvat menetelmät
- Toimintamallien kehittäminen

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja pärjäävyyden vahvistaminen yhteisövaikuttavuuden viitekehyksessä

- Lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseen tarvitaan laaja joukko toimijoita
- Yhteisövaikuttavuus on viitekehys, jonka avulla yhteistyötä voidaan tehdä tavoitteellisesti yhdessä toimialoista riippumatta
- Mm. Pohjois- ja Keski-Pohjanmaa, Pohjois-Karjala
- Lue lisää yhteisövaikuttavuudesta <https://itla.fi/yhteisovaikuttavuu/s/>

Palvelukokonaisuuksien ja –ketjujen sekä palveluiden kehittämistyö

Kehittämistyön sisällöt mm.:

- Opiskeluhuollon kokonaisuuden kehittäminen
- Neuropsykiatrisesti oireilevien lasten ja nuorten palvelukokonaisuuden vahvistaminen
- Nuorten päihdepalveluiden vahvistaminen
- Kasvatus- ja perheneuvonnan kehittäminen

Kehittämistyön tavoitteet:

- Selkeät tehtäväjaot, toimivat palveluketjut
- Palveluiden ja palveluketjujen yhtenäistäminen
- Oikea-aikaisten palveluiden varmistaminen, varhaisen tuen vahvistaminen
- Lapsi-, nuori- ja perhelähtöisyys
- Systeminen viitekehys ja johtaminen

Näyttöön perustuvien menetelmien käyttöönotto LAPE-muutosohjelmassa

Kärkihankekausi 2016-2019:

- LAPE-rahoituksella implementoitiin neljää näyttöön perustuvaa menetelmää Itlan ja Mieli ry:n toimesta
- **Lapset puheeksi**
- **Ihmeelliset vuodet vanhemmuusryhmät**
- **Ihmeelliset vuodet ryhmänhallinta (TCM)**
- **MDFT**
- Vuoden 2018 aikana yli 1000 ammattilaista sai menetelmäkoulutuksen ja yli 12 000 perhettä pääsi menetelmillä vahvistetun tuen piiriin

Toimeepano 2020-2023:

- Näyttöön perustuvien menetelmien käyttöönottoa/levittämistä jatketaan LAPE-rahoituksella monilla alueilla (vuoden 2021 aikana menetelmäkoulutuksen saanut lähes 300 ammattilaista)
- **Painopisteenä erityisesti lasten käytöshäiriöt sekä yhteisövaikuttavuuden edistäminen**
- Nyt edellisellä kaudella käyttöönotettujen menetelmien lisäksi edistetty mm. Voimaperheet-menetelmää

Sähköinen perhekeskus: Omaperhe!

- Perhekeskusten rinnalla kehitetään DigiFinland Oy:n koordinaatiolla perusteiltaan kansallisesti yhtenäistä, mutta alueelliset variaatiot sallivaa sähköistä perhekeskusta
- Sähköisen perhekeskuksen käyttäjäryhmiä ovat lapsiperheet, nuoret, ammattilaiset
- Tavoitteena on kehittää **asiointiportaali** ja **tietopankki**, josta löytyy kootusti perheiden, nuorten ja lasten asiointiin liittyen
 - ajankohtaista ja luotettavaa asia-/asiantuntijatietoa
 - omahoito-ohjeita
 - ohjauksia kansallisiin, alueellisiin ja järjestöjen sähköisiin ja fyysisiin palveluihin
- Kehittämistyössä on mukana 12 alueellista hanketta sekä lisäksi keskeisiä sidosryhmiä.
- Pilotointi alkaa keväällä 2022, käyttöönotto 2023 alussa

Sähköinen perhekeskus vahvistaa palveluiden saatavuutta, saavutettavuutta ja oikea-aikaisuutta!

Hanketuki

Lasten, nuorten ja perheiden
palveluiden kehittäminen

Vuoden 2022 hanketuessa miepä-painotus

Tuki perhekeskusten
kehittämistyölle
valtakunnallisesta
perhekeskusverkostosta!

• Kansalliset verkostopäivät

- **Ke 16.2. klo 12-16;**
mielenterveys- ja
päihdepalveluiden
integraatio, saatavuus,
palveluohjaus
- **Ma 4.4 klo 12-16;**
päihdepalveluihin pääsyn
parantaminen
- **Ke 28.9. klo 12-16;**
päihdeasiakkaan varhainen
tuki ja hoito
- **Ke 16.11. klo 12-16;**
mielenterveysasiakkaan
varhainen tuki ja hoito

• Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kehittäjien verkostotapaamiset:

- **Ke 9.2 klo 12.30-16;**
Kasvatus- ja perheneuvonnan
kehittäminen
- **Ma 14.3 klo 12.30-16;** Nepsy-
lasten/nuorten
palvelukokonaisuus
- **Ma 16.5 klo 12.30-16;**
Nuorten ept ja päihdepalvelut
- Verkostotapaamisten jatkoksi
kunkin teeman ympärille
muodostetaan kehittäjien
verkosto

Lisäksi lasten ja nuorten **näyttöön perustuvien menetelmien** käyttöönoton
ja juurruttamisen jatkoseminaari **ti 29.3.2022**

**Lapsi- ja perhepalveluiden
muutosohjelma**

LAPE-hanketuki/2

Kehittämistyön tukena myös
LAPE-ohjelmakoordinaattori
Sini Enqvist, OPH

- **LAPE-verkkokahvit**

- Kohdennettu Tulevaisuuden sote-keskus –ohjelman alueellisten hankkeiden hanketoimijoille
- Joka toinen viikko perjantaisin
- Kehittämistyön esittelyitä, yhteistä keskustelua, tiedonvaihtoa

- **LAPE-uutisviesti**

- Ilmestyy 3 x keväällä & syksyllä
- Tavoitteena viestittää lähestyvistä verkostotapaamisista sekä välittää ajankohtaista tietoa lasten, nuorten ja perheiden palveluihin ja niiden kehittämiseen liittyen

Mikäli haluat mukaan **LAPE-uutisviestin**
jakelulistalle, laita viesti hanne.kalmari@thl.fi

Kiitos!

Hanne Kalmari
Johtava asiantuntija, projektipäällikkö
LAPE-muutosohjelma

Lapsi- ja perhepalveluiden
muutosohjelma